

**Wpływ EKPC na uwzględnianie „winy”
jako przesłanki dopuszczalności
nakładania kar pieniężnych w
orzecznictwie dotyczącym deliktów
prawa antymonopolowego i
energetycznego**

Brak jednolicie określonych materialnych podstaw nakładania kar pieniężnych przez organy administracji.

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
advokat

Kary pieniężne nakładane w postępowaniu administracyjnym mają charakter sankcji karnych w rozumieniu EKPC.

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
adwokat

EKPC zakazuje:

- **odpowiedzialności karnej bez winy (art. 6 ust. 2)**
- **odpowiedzialności karnej bez podstawy prawnej (art. 7)**

**OKiKU dopuszcza
a
PE nakazuje
nałożenie kary pieniężnej mimo
braku winy
- naruszenie norm EKPC?**

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
adwokat

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

„w sprawach nakładających kary pieniężne z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z mocy ustawy lub decyzji, należy w celu zadośćuczynienia standardom nałożonym na Polskę przez Europejską Konwencję Praw Człowieka zapewnić przedsiębiorcom wyższy poziom sądowej ochrony praw”

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
adwokat

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

**Brak możliwości stosowania per analogiam konstrukcji
prawa karnego materialnego (VI ACa 337/15)**

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
advokat

**„wina” = „naganna decyzja dotycząca podjętego zachowania”
(zamiar albo lekceważenie reguł ostrożności)**

Możliwość ponoszenia winy zależy od:

- **zdolności do ponoszenia winy (wiek, stan psychiczny)**
- **możliwości rozpoznania bezprawności zachowania (świadomość bezprawności)**
- **wymagalności zachowania zgodnego z prawem (sytuacja motywacyjna)**

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

Nie należy nakładać kary pieniężnej, gdy:

1. zmieniła się dotychczasowa praktyka stosowania (wykładnia) prawa („nowe” praktyki) - działanie strony w zaufaniu do dotychczasowej praktyki, „usprawiedliwiona nieświadomość bezprawności”

zarzuty: art. 7 ust. 1 EKPC, art.2 Konstytucji RP, niewłaściwa wykładnia odpowiedniego przepisu prawa materialnego

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
advokat

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

Nie należy nakładać kary pieniężnej, gdy:

2. zakazane przez prawo zachowania nie są w przepisach określone dostatecznie jednoznacznie - zaufanie obywatela do państwa, „usprawiedliwiona nieświadomość bezprawności”

zarzuty: art. 7 ust. 1 EKPC, art.2. Konstytucji RP, niewłaściwa wykładnia odpowiedniego przepisu prawa materialnego

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
advokat

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

Nie należy nakładać kary pieniężnej, gdy:

3. nie zachodzi „przypisywalność” (brak związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem przedsiębiorcy a stanem niezgodności z normą), tj. przedsiębiorca:

- „podjął działania o charakterze ostrożnościowo-prewencyjnym”,
 - „dołożył należytej staranności”
- „okoliczności pozostawały poza jego kontrolą”/ „brak wpływu przedsiębiorstwa na uchybienie”
 - „motywacja sprawcy ma znaczenie” (VI ACa 337/15)

zarzuty: 355 par. 2 k.c. (?); niewłaściwa wykładnia odpowiedniego przepisu prawa materialnego

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

Nie należy nakładać kary pieniężnej, gdy:

4. nie wymaga tego interes publiczny – zasada proporcjonalności; należy wziąć pod uwagę stopień szkodliwości praktyki dla interesu publicznego oraz stopień winy sprawcy (OKiKu)

zarzuty: art. 2 Konstytucji RP, art. 31 ust. 3 Konstytucji RP(?) w zw. z art. 106 ust.1 pkt X OKiKu

Korygująca rola orzecznictwa sądowego

1. Wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2016 r. (III SK 21/15, LEX nr 2087121)
2. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 5 grudnia 2016 r. (VI ACa 1183/15, LEX nr 522302094)
3. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 października 2012 r., (VI ACa 750/1, LEX nr 521361170)
4. Wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 r. (III SK 5/10, LEX nr 520715901)
5. Wyrok Sądu Najwyższego z 30 września 2011 r. III SK 10/11, nr 1101332)
6. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 21 stycznia 2015 r. (VI ACa 474/14, LEX nr 521855782).
7. Wyrok Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2010 r. (III SK 1/10, LEX nr 521131461)
8. Wyrok SOKiK z 14 lutego 2014 r. (XVII AmE 130/12 SOKiK, LEX nr 522239996)
9. Wyrok SOKiK z 27 czerwca 2014 r. (XVII AmE 102/12 LEX 522249379)
10. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 marca 2016 r. (VI ACa 337/15, LEX nr 2112344)

mgr Marta Urbańska-Arendt
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego WPiA UŁ
adwokat